

ΕΡΡΙΚΟΣ ΚΑΡΟΥΖΟ

ΑΦΟΥ έπαινημένως ήγγέλλετο ό θάνατος του Έρρίκου Καρούζο, του διασημότερου ήμφονου του κόσμου, του επικληθέντος «Κολοσσαίου άηδόνι», έπληθε τέλος το μοιραϊον τέλος. Υπήρξε ό Καρούζο ό συμβολισμός της τελειότητας φωνής εις το άσμη. Έχουν γραφή άπειρα περι αυτού — μόνον εις την Άμερικην αί βιογραφίαι του και τά ανέκδοτά του αποτελοίν όλόκληρον βιβλιοθήκην.

Η καταγωγή του ήτο ταπεινή, εκ λαϊκής οικογενείας της Νεαπόλεως. Ο πατέρας του ήτο θυρωρός. Εις τά 1885 ό Έρρίκος ήτο ύπηρέτης φούρνου, άλλ' εύθυμος παντοτε τραγουδός διαρκώς. Ένας παλαιός οργανοπαίκτης εκκλησίας του έπρότεινε νά του δώση μαθήματα και τον έσύστησε έπειτα εις το κόρο της εκκλησίας Madonna de Carmine. Η φωνή του εκκρίσχει όλόκληρου του χορού διά πρώτην φοράν ένεφανίσθη επί σκηνής εις το «Νέον Θέατρον» της Νεαπόλεως εις την λεημονημένην πλέον όπεραν του Μορέλλι «Ο φίλος Φραντζέσκος». Μετέσχε έπειτα μετρίων θιάσων της 'Ιαλίας' ή πρώτη του μεγάλη επιτυχία έσημειώθη τώ 1898 εις την «Μποέμ» και κατόπιν εις την «Φαιδώραν». Εις το «Λυρικόν θέατρον» του Μιλάνου, διεδέθη τον Στάνιο, όστις είχε αποθάινει ένα μήνα πρό της παραστάσεως της «Φαιδώρας» και δι' όν είχε γράψη ό Τζορντάνο τον ρόλον του Λόρις. Μετέβη έπειτα εις την Πετρούπολιν, Μόσχαν, Βερολίον, Λονδίον, Νέαν Υόρκην. Παντού κατήγαγε θριάμβους. Η τελευταία του εμφάνις ήτο εις τους Παληάτους εις Ν. Υόρκην. Η πρώτη μεγάλη πληρωμή του έδόθη εις το «Βασιλικόν θέατρον» του Βερολίνου 10 000 φρ. τη βραδιά. Όταν πρωτανεφανίσθη εις την Νέαπολιν, έλάμβανε 10 φρ. το βράδυ.

Υπολογίζεται ότι έπληρώνετο 8 φρ. την λέξιν. Έφθασε νά πληρώνεται 12,000 φρ. διά μίαν παρά-

σιασιν εις την Ν. Υόρκην. Ένα βράδυ διά δύο ρομάντσες που έτραγουδισεν εις το σπίτι του πολυεκατομμυριούχου Σμιθ έλαβεν ως δώρον 3000 δολάρια. Αί φωνογραφικά εταιρεία ήμιλλώντο, πληρώνουσαι όσα — όσα διά νά επιτύχουν τραγούδια του. Αυτός όμως κατά προτίμησιν έψαλε μόνον εις ένα οίκον, ό όποιος διά τέσσαρα τραγούδια εις τέσσαρας φωνογράφους του έδωσε 40.000 φρ. μή συμπεριλαμβανομένων των ποσοστών τά όποια θά έλάμβανε εκ της πωλήσεως των δίσκων. Λέγουν ότι ό Καρούζο ήτο φιλοχρήματος.

Όταν έτραγουδόςσε, οι θεαταί έπλήρωναν μεγάλα ποσά, διότι έγίνετο κερδοσκοπεία επί των τιμών των εισιτηρίων. Εις την Βιέννην ή τιμή των θεωρειών έφθασε τάς 600 κορώνες. Έν γένει έπληρώνετο εις τους μεσίτας πενταπλασία τιμή διά τά πρώτα καθίσματα.

Η βιογραφία του δύναται νά συνοψισθ ή ως έξης : 48 έτών, 26 έτών δόξα, 40 εκατομμύρια.

Ο Καρούζο ήτο μοναδικός γελοιογράφος. Έκαμε καρικατούρες με μίαν μονοκονδυλιάν.

Ο θάνατός του προήλθεν εκ πυώδους περιτονίτιδος έξ ής προσεβλήθη έν Ν. Υόρκη. Άσθενών μετέβη μετά της συζύγου του και της μικράς κόρης του εις το Σορρέντο της Νεαπόλεως πρός άνάρρωσιν. Άλλά δέν είχε θεραπευθ ή έντελώς ή έγχειρησις ήν ύπέστη έν Ν. Υόρκη είχε γίνη κακώς και είχε σχηματισθ ή απόστημα. Έπέστη ανάγκη νέας έγχειρήσεως και πρός τοϋτο μεταφέρθη ό άσθενής εις Νέαπολιν' αλλά δέν έπρόρθυσιν οι ιατροί νά επέμβουν χειρουργικώς, διότι ό Καρούζο απέθανε την 9 πρωινήν ώραν της 3 Αυγούστου (ν. η.).

Η κηδεία του έγένετο πάνδημος έν Νεαπόλει. Έτάφη εις το κοιμητήριον του Σάν Φραντζέσκο ντί Πάολα.

ΤΑ ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΘΕΑΤΡΑ

ΑΠΟ την τελευταίαν θεατρικήν κίνησιν θά κάμωμεν σύντομον λόγον διά τάς εμφανίσεις ήθοποιών και έργων, δι' ός αξίζει νά γίνη μνεία.

Η δεσποινίς Διλή Λουριώτου μετά πενταετείς σπουδάς έν Παρισίοις ένεφανίσθη εις την «Θύελλαν» του Μπερνστάιν, εις ρόλον έμπνευσμένον, ως λέγεται, υπό του συγγραφέως επίτηδες δι' αυτήν. Η δ' ήνις Λουριώτου παίζει με λεπτότητα, χωρίς επιτήδευσιν, αναδεικνυόμενη έρμηνεύτρια του νεωτέρου δράματος άρκετά καλή, μολοντί δέν εξέλεξεν έργον, το όποιον νά προσαρμόζεται εις το συκρατημένον παίξιμόν της, εις την φωνήν της, εις την άπειρίαν της νεκράς ζωής της. Υστέρησεν κ' άπως εις την δραματικήν σκηνήν μετά του μέλλοντος ν' αυτοκτονήσ η έραστου της.

Η δ' ήνις Λουριώτου έχει ώραίαν εμφάνισιν, κομψήν, συμπαθή, είνε πολύ φυσική και έχει πλεονεκτήματα τά όποια δύνανται εις άλλα έργα νά την αναδείξωσιν ίκανοτάτην έρμηνεύτριαν ψυχολογικών ρόλων, με την ήρεμον συγκίνησιν, ήτις χαρακτηρίζει το παίξιμόν της.

*

Η εμφάνισις των δύο μικρών θυγατέρων της κ. Κυδέλλης Μιράντας Μυράτ και Άλίκης Θεοδωρίδου εις τρία μονόπρακτα έργα ήτο πολύ ευχάριστος.

Έπαιξαν και αί δύο άδελφαί με πολλήν αφέλειαν και χάριν. Η Μιράντα έχει στιγμάς όντως καλλιτεχνικάς, ώραίον πρέσθημα' αί άρμονικαί κινήσεις της, ό τόνος της φωνής πολύ εκφραστικός, φανερώνουν τάλαντον αξιοπ πολλής προσοχής. Η Άλίκη μόλις δεκαπενταετής είνε πιστόν πανομοιότυπον της μητρός της, πλήρης ζωής, εύθυμος, φυσικωτάτη.

Η δ' ήνις Άλίκη Θεοδωρίδου είχε μίαν ώραίαν εμφάνισιν και εις την «Έξαδέλφην μου», το επίτηδες δι' αυτήν διασκευασθέν υπό του κ. Ξενοπούλου έργον, επί τη βάσει του γνωστοτάτου μυθιστορήματος της Ζάν ντε - λά - Μπρέτ, «Mon oncle et mon curé» εις την ώραίαν άφελή ρόλον του κοριτσιού.

Η δ. Θεοδωρίδου ανεχώρησεν ήδη πρός τελειοποίησιν εις Παρισίους, όπου δέν ύπάρχει άμφιβολία ότι θά εύρη γρήγορα τον δρόμον της

Ἀλίκη Θεοδωρίδου

ἀληθινῆς τέχνης, μαζί με τὴν ἀδελφὴν της Μιράνταν Μυράτ.

★

Ὡς σατυρική ἡθογραφία λαϊκῶν τύπων εἰς «Ἀπάχηδες τῶν Ἀθηνῶν» ἐθριάμβευσαν. Ὁ κ. Πρινέας μετεποίησεν εἰς λιμπρέττο τὴν γνωστὴν κωμωδίαν δ. «Πρίγκηψ Γκάγκαρης», τὴν ὁποῖαν ἐμελοποίησεν δ.κ. Χατζηαποστόλου.

Ἡ ἐπιτυχὴς ἰδίως ἀπόδοσις τῶν δύο ἀλλήλων ὑπὸ τῶν κ. κ. Χ. Νέξερ καὶ Κυριακοῦ ὑπῆρξεν ἀμίμητος.

★

Ἀπὸ τὰ πρωτότυπα δράματα ἤρρεσε πολὺ, διὰ τοὺς λαϊκοὺς τύπους, τὸ «Φυντανάκι», τοῦ κ. Π. Χόρν. Ἀναπαρίσταται ἐπὶ σκηνῆς ἕνα φτωχικὸ σπίτι με χαρακτηριστικὰ πρόσωπα χαρτοπαικτῶν, σωματεμπόρων, μέσῳ τῶν ὁποίων κινεῖται ἕνα κορίτσι τοῦ παίρνει χωρὶς νὰ θέλῃ τὸν κακὸν δρόμον. Ἐπαίχθη εἰς σειρὰν παραστάσεων πολὺ καλὰ ἀπὸ θλούς τοὺς ἡθοποιούς.

★

Οἱ νεόπλουτοι διεκωμωδῆθησαν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ πολέμου, ὅτε ὠργίασεν ἡ αἰσχροκέρδεια, κατὰ τρόπον ἀμείλικτον. Εἰς τὸ ἐμῶνυμον ἔργον τῶν οἱ Μπανιὶ καὶ γτὲ Σὲς, παίχθη τὸ πρῶτον τῇ 1917, χειρίζονται τὸ θέμα μᾶλλον συμπαθῶς πρὸς τοὺς νεοπλούτους. Ἐν ἀδρόγυρον — πρῶην σωφὲρ αὐτός, πρῶην γυρολόγος ἐκεῖνη — ἐγίναν ἑκατομμυριοῦχοι καὶ θέλουν νὰ προσαρμολοῦν πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς νέας τῶν κοινωνικῆς καταστάσεως, ἀλλὰ δὲν ἀρέσκονται εἰς αὐτήν. Τότε εἶνε πολὺ ἐνοχλητικὴ, καὶ νοσταλγοῦν τὴν ἡρεμὴν ζωὴν τῶν, πρὸς ἣν ἐπανέρχονται ἀποσυρόμενοι τῆς κοσμικῆς κινήσεως.

★

Ὁ θίασος Κυβέλης τεμαχισθεὶς εἰς τὰ τρία θεάτρα τοῦ κ. Θεοδωρίδου μετεφέρετο με δραματολόγιον ἀποτελούμενον ἀπὸ φάρσες σόκιν. Σχολεῖον κοκοτῶν, ἀπεργία κοκοτῶν κ. λ. π.

Εἰς τὸ θέατρον Κοτοπούλη ἐπαίχθησαν, ἐκ τῶς ἄλλων, ἡ «Κόρη τῆς καταιγίδος», κωμωδία, εἰς ἣν διανωμοδεῖται ἡ ἀπολυταρχία τῆς πενθερᾶς, ἡ «Γυνοῖκα αὐτοσκότισε», περιπετειῶδες ἔργον, τὸ πεντάπρακτον δράμα τοῦ Σούδερμαν «Ζήτω ἡ ζωή», ἔργον σοβαρὸν, με πολλὰς κοινωνικὰς ἀληθείας, — μιὰ γυναῖκα θυσιάζεται διὰ νὰ σώσῃ τὸν ἄνδρα τῆς — ἀλλὰ καὶ με ἐκνευριστικὴν ἀπεραντολογίαν. Καὶ ἄλλο ἔργον τοῦ Σούδερμαν νεώτερον ἔδωκεν ἡ δ/νὶς Κοτοπούλη, τοὺς «Ράσσεφς», δράμα φιλολογικῆς ἀξίας καὶ τεχνικώτατον, με χαρὰ κτήρας γερμανικοῦ.

★

Ὁ κ. Μωραϊτίνης ἠθέλησε νὰ μᾶς δώσῃ τύπους χαριτωμένους ἐπὶ σκηνῆς, στηριχθεὶς εἰς ἕν φίλημα καθ' ὁδὸν καὶ ἕν τοῖμπημα, τὸ ὁποῖον ὑπέστη ἕν παλαιοκρίτισα καὶ διὰ τὸ ὁποῖον γίνεται δίκη. Τὸ ἔργον ἀν' ἡτο συντομώτερον, θὰ ἐκέρδιζε πολὺ. Ἐχαρακτηρίσθη εὐφρῶς ὡς μονόπρακτον εἰς τρεῖς πράξεις. Αἱ δύο πρῶται πράξεις χρησιμεύουν μᾶλλον ὡς εἰσαγωγαί. Κυρία πράξις εἶνε ἡ γ'. πλήρης δράσεως καὶ ἐξυπνάδας, ἣτις διεξάγεται εἰς τὸ πταισματοδικεῖον.

★

«Οἱ ἀρουργαὶ τῶν ξενοδοχείων», ὅπως ὀνομάζονται οἱ κλέπται τῶν ξενοδοχείων εἰς τὸ Παρίσι, εἶνε ἔργοι γραφῆν ἐν συνεργασίᾳ ὑπὸ τοῦ Ζερμπιντὲν καὶ τοῦ Ἀρμὸν — τοῦ Ἑλλήνος κ. Πετροκοκκίνου — μετέχον κομεντὶ καὶ φάρσας ἀστυνομικῆς. Τὸ θέμα δὲν εἶνε πρωτότυπον, αἱ δὲ τέσσαρες πράξεις κουράζουν. Ὁραὶαν ἐμφάνισιν εἶχεν ἡ δ/νὶς Κοτοπούλη ὡς παντινάκι, εἰσόδσαν εἰς ἕν δωμάτιον νέου, ἔκου ἀντὶ νὰ παραδοθῇ εἰς τὴν ἀστυνομίαν, παρεδόθη εἰς τὸν νέον αὐτὸν ὡς ἐρωμένη του.

★

Αἱ ὑπερένται τοῦ κ. Σακελλαρίδου καὶ τοῦ κ. Ζάττα (Ἀρλεκίνος — Φαιδρὰ Ἐγερδαίας) δὲν εἶχον τὴν ἀναμενομένην ἐπιτυχίαν, οὔτε τὸ «Ἐρωτικὸν καράδι».

Ὁ θίασος Λαιδωρίκη εἶχε ζημίας καὶ εἰς τὸ ταμεῖόν του καὶ εἰς τὴν αἰσθητικὴν. Ἐν ἔργον τοῦ Αὐστραλοῦ συγγραφέως Ζακ Στὺξ «Ὁπισμάν», εἶχε σκηνὰς ρεαλιστικὰς καὶ συγχρόνως φαντασμαγορικὰς, με πλοκὴν μυθιστορηματικὴν. Ὁ κ. Ἰακωβίδης πολὺ καλὸς ὡς ἐκφυλὸς τυχодиώκτης.

★

Πιθανολογεῖται ὅτι θὰ ἔλθουν τὸν χειμῶνα Ἱταλικὸς μελοδραματικὸς θίασος καὶ Γαλλικὸς κωμωδίας. Ἰσως ἀνασυσταθῇ, κατ' ἐπικρατήσαν ἔθιμον, καὶ τὸ Ἑλλ. μελοδράμα...